

POSTANOWIENIE

16 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 16 lipca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku E.T.

z udziałem H.B., D.S., H.O., J.S., B.P., A.K., A.S., D.S.1, R.S.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej E.T.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi

z 19 czerwca 2024 r., III Ca 12/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawczynie E.T. od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi z 19 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2023 r., I CSK 4691/22).

Natomiast powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej zobowiązuje do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/0; z 3 lutego 2010 r., II PK 304/09; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09). Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi bowiem wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W świetle motywów zaskarżonego wyroku rozpoznania nie można przyjąć, że nastąpiły uchybienia przepisom o charakterze elementarnym.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni wskazała, że w sprawie pojawiło się istotne zagadnienie prawne „dotyczące orzekanie w sprawie przez Asesora Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łodzi Pana B.Ś. powołanego na stanowisko przez KRS - jako instytucję upolitycznioną a co za tym idzie zależną od innych władz, a następnie przyjęcie przez Sąd Okręgowy w Łodzi (jako Sądu rozpoznającego apelację wnioskodawczyni) ustaleń składu Sądu I Instancji obsadzonego sprzecznie z przepisami Konstytucji R.P. jako własnych.”

Jednocześnie w ocenie skarżącej „zaskarżone postanowienie oczywiście narusza prawo.”

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że skarga kasacyjna jest instrumentem kontroli wyroku sądu drugiej instancji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że skoro skarga kasacyjna przysługuje od orzeczeń

sądu drugiej instancji, to w postępowaniu kasacyjnym zarzut nieważności może dotyczyć bezpośrednio tylko postępowania przed tym sądem, bez konieczności wykazywania przez skarżącego, że uchybienia procesowe sądu pierwszej instancji mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy. W postępowaniu kasacyjnym wyłączone jest natomiast bezpośrednie badanie naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji, w tym również naruszeń prowadzących do nieważności postępowania. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio, poprzez przytoczenie przez skarżącego w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. stosownego zarzutu naruszenia przez sąd odwoławczy art. 378 § 1 lub art. 386 § 2 k.p.c.. Wobec tego uchybienie sądu drugiej instancji, polegające na niewzięciu pod rozważę – z urzędu lub w ramach zarzutu apelacyjnego – nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, stanowi usprawiedliwioną podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. tylko wówczas, gdy mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy przed sądem II instancji (por. wyrok SN z 17 stycznia 2017 r., I UK 497/15, i szeroko powołane w nim orzecznictwo, wyrok SN z 16 maja 2017 r., II PK 90/16). Takiego wpływu skarżąca nie tylko nie wykazuje, ale nawet się na niego nie powołuje.

Jednocześnie w niniejszej sprawie nie sposób mówić o nieważności postępowania z uwagi na orzekanie w Sądzie pierwszej instancji przez asesora sądowego powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego mowa już była o tym, że nie istnieje bowiem procedura weryfikacyjna obejmująca na jakimkolwiek etapie po powołaniu sędziego ponowną ocenę tego, czy sędzia został powołany do pełnienia urzędu w procedurze obarczonej rzeczywistymi bądź rzekomymi wadami, a nawet czy spełniał kryteria konieczne do jego powołania. Procedurę nominacyjną z mocy art. 179 Konstytucji RP zamyka powołanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej, a jakiegokolwiek ewentualne następne „weryfikacje” wymagałyby nie odpowiedniej regulacji ustawowej, lecz przepisów rangi konstytucyjnej. Takie unormowania obecnie - *de constitutione lata* (*de lege fundamentale lata*) - nie istnieją. Powyższy wniosek wynika z tego, że jakakolwiek „weryfikacja” odnosząca się do skutków

aktów koniecznych do powołania sędziego - zarówno uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, jak i aktu powołania przez Prezydenta RP - w istocie ingeruje w sferę normowaną w tym zakresie wprost w samej ustawie zasadniczej. W sprzeczności z taką procedurą, o ile miałyby zostać wprowadzona w przepisach rangi podkonstytucyjnej - stoją fundamentalne wartości i zasady rangi konstytucyjnej, tj. państwa prawnego (ochrona praw nabytych, pewność obrotu prawnego), prawo do niezależnego sądu i służebne wobec niego - dobro wymiaru sprawiedliwości oraz nieusuwalność sędziów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2025 r., I CSK 2368/24).

Co więcej, zgodnie z art. 29 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2024, poz. 622) w ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa. Ponadto, art. 29 § 3 tej ustawy stanowi, że niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Argumentacja zaprezentowana przez wnioskodawczynię na poparcie stanowiska o wystąpieniu w niniejszej sprawie nieważności postępowania jest zatem, w świetle przywołanych wyżej przepisów, niedopuszczalna.

Odnosząc się z kolei do zagadnienia prawnego przedstawionego przez skarżącą, które błędnie autor skargi kasacyjnej kwalifikuje jednocześnie jako przesłankę nieważności postępowania, Sąd Najwyższy wskazuje, że z wyżej wymienionych względów nie spełnia ono wymogów, którym powinno odpowiadać istotne zagadnienie prawne, wynikających z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Ponadto należy podkreślić, że skarga kasacyjna nie była oczywiście uzasadniona, a na pewno nie zostało to wykazane przez skarżącą, bowiem w tym zakresie nie przedstawiono żadnej argumentacji prawnej. Jednocześnie zauważyć należy, że te same kwestie nie mogą być jednocześnie podstawą zagadnienia prawnego i oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Podstawy te się wzajemnie wykluczają.

Uznać zatem należy, że wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej argumenty nie uzasadniają jej przyjęcia do rozpoznania.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

M.L.

[SOP]